

การใช้อาคารอย่างไรให้ปลอดภัย

อาคารสำนักงานหรือโรงพยาบาลหรืออาคารชุดพักอาศัยอาคารสามประเภทนี้เป็นอาคารที่บุคคลภายนอกเข้าไปใช้แล้วทำอย่างไรจึงจะปลอดภัยเพราะอาคารสามประเภทนี้เป็นอาคารที่บุคคลภายนอกบางท่านไม่รู้หรือคุ้นเคยการใช้อาคารจึงไม่รู้ทางหนีที่ได้ บุคคลภายนอกที่เข้าไปใช้ในเบื้องต้นที่เข้าไปใช้อาคารชั้นแรกเราควรระวังจะสังเกตก่อนคือ

ป้ายทางหนีไฟ

เพราะป้ายแสดงบอกทางที่ออกนอกสถานที่ที่ปลอดภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินออกทางหนีไฟ

อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน และอาคารอยู่อาศัยรวมตั้งแต่ 4 หน่วยขึ้นไปและหอพัก ที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป และอาคารตามอื่นๆที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ในแต่ละชั้นต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรขนาดที่มีความสูงไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา และต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินเพียงพอที่จะมองเห็นช่องทางหนีไฟได้ชัดเจนขณะเพลิงไหม้ ติดตั้งให้เห็นชัดในช่องทางเดินหรือทุกๆ 24 เมตร(ว.ส.ท.) หรือ ไม่เกิน 30 เมตร (NFPA 101) ซึ่งเป็นระยะการมองเห็น เมื่อวัดจากจุดที่ยืนไปยังป้ายที่อยู่ใกล้สุด

โคมไฟส่องสว่างฉุกเฉิน

มาตรฐาน โคมไฟส่องสว่างฉุกเฉิน

ใช้เพื่อการให้แสงสว่างเพื่อการหนีภัย

เมื่อแหล่งจ่ายไฟฟ้าปกติล้มเหลว

- เพื่อให้เห็นทางหนีภัยชัดเจน และหนีภัยได้อย่างปลอดภัย
- เพื่อให้เห็นอุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือและอุปกรณ์ผจญเพลิงที่ติดตั้งตามเส้นทางหนีไฟได้อย่างชัดเจน

ความส่องสว่าง

พื้นที่ทางเดินบนทางไปสู่ทางหนีไฟ บันได

- ต้องสว่างเฉลี่ยอย่างน้อย 10 ลักซ์ แต่ ไม่ต่ำกว่า 1 ลักซ์ หรือ 15 ลักซ์สำหรับ

พื้นที่งานอันตราย

- วัดที่พื้น และค่าสูงสุดต่อค่าต่ำสุดไม่เกิน 40:1
- ทำงานเมื่อไฟดับหรือแสงสว่างปกติ ดับ
- แหล่งจ่ายไฟฟ้า ต้องเชื่อถือได้
- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ต้องสับถ่ายกระแส ไฟได้ภายใน 5 - 10 วินาที จ่ายไฟฟ้าได้นานไม่น้อยกว่า 90-120 นาที (ตามกฎหมายไทย 2 ชั่วโมง)

ระบบสปริงเกอร์ดับเพลิง

อาคารที่ท่านเข้าไปใช้มีระบบหัวฉีดน้ำดับเพลิงหรือไม่ ถ้ามีเป็นสีอะไร ซึ่งจะบ่งบอกอุณหภูมิของหัวกระจายน้ำดับเพลิง

อุณหภูมิทำงานของหัวกระจายน้ำดับเพลิง

Max. ambient temperature		Temperature Rating		Classification	Color code (Bulb Type)
°F	°C	°F	°C		
100	38	135-170	57-77	Ordinary	Orange or red
150	66	175-225	79-107	Intermediate	Yellow or green
225	107	250-300	121-149	High	Blue
300	149	325-375	163-191	Extra high	Purple
375	191	400-475	204-246	Very extra high	Black
475	246	500-575	260-302	Ultra high	Black
625	329	650	343	Ultra high	Black

ประเภทของพื้นที่ ครอบครอง	ระยะห่างสูงสุดของหัว กระจายน้ำ ดับเพลิงที่ทยอยเดียวกัน เมตร(ฟุต)	ระยะห่างสูงสุดของหัว กระจายน้ำ ดับเพลิงที่ทยอยแต่ละท่อ เมตร(ฟุต)
อันตรายน้อย	4.6(15)	4.6(15)
อันตรายปานกลาง	4.2(14)	4.2(14)
อันตรายมาก	3.7(12)	3.7(12)

ประตูหนีไฟ

ประตูหนีไฟต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ เป็นบานเปิดชนิดผลักออกสู่ภายนอกพร้อมติดตั้งอุปกรณ์ชนิดที่บังคับ
ให้บานประตูปิดได้เอง

- ประตูหนีไฟมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร
- สูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

และต้องสามารถเปิดออกได้โดยสะดวกตลอดเวลา ประตู
หรือทางออกสู่ บันไดหนีไฟต้องไม่มีขั้นหรือธรณีประตูหรือขอบกั้น

บันไดหนีไฟต้องทำวัสดุทนไฟและไม่ฝุ่กร่อน เช่น คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นต้น

- ความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร
- ลูกรอกกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร
- ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เซนติเมตร
- มีชานพักกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร
- มีราวบันไดอย่างน้อยหนึ่งด้าน

ห้ามสร้างบันไดหนีไฟเป็นแบบบันไดเวียนและทางหนีไฟจะต้องไม่เป็นที่วางเก็บของที่เกิดขวางทางหนีไฟ

ตู้หัวฉีดน้ำดับเพลิง

ทุกชั้นของอาคารต้องจัดให้มีตู้หัวฉีดน้ำดับเพลิงที่ประกอบด้วยหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิง พร้อมสายฉีดน้ำดับเพลิงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 25 มิลลิเมตร (1 นิ้ว) และหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงชนิดหัวต่อสวมเร็วขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 65 มิลลิเมตร (2 1/2 นิ้ว) พร้อมทั้งฝาคกรอบและโซ่ร้อยติดไว้ทุกระยะห่างกันไม่เกิน 64.00 เมตรและเมื่อใช้สายฉีดน้ำดับเพลิงยาวไม่เกิน 30.00 เมตร ต่อจากตู้หัวฉีดน้ำดับเพลิงแล้วสามารถนำไปใช้ดับเพลิงในพื้นที่ทั้งหมดในชั้นนั้นได้

สำหรับอาคารสูง บริเวณห้องโถงหน้าลิฟต์ดับเพลิงทุกชั้นต้องติดตั้งตู้สายฉีดน้ำดับเพลิงหรือหัวต่อสายฉีดน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ดับเพลิงอื่นๆ

- มีเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ ชนิดและขนาดที่เหมาะสมสำหรับดับเพลิงที่เกิดจากประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้น ไม่น้อยกว่า 1 เครื่องต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุกระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ไม่น้อยกว่า ชั้นละ 1 เครื่อง

ลิฟต์

หน้าลิฟต์ต้องมีป้ายเตือนดังนี้

แผนผังทางหนีไฟ

ป้ายบอกชั้นตำแหน่งที่ท่านอยู่

ป้ายเตือนห้ามการใช้ลิฟต์

อุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือ Manual Pull Station ติดตั้งในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน อยู่บริเวณทางเข้าออกและทางหนีไฟต่าง ๆ และ ตามทางเดินทางหน่วยงานผู้เช่าหรือผู้ใช้อาคารเมื่อพบเหตุเพลิงไหม้สามารถใช้อุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือ ได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุ

อุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือ (Manual Pull Station)

อุปกรณ์แจ้งเตือนเป็นอุปกรณ์แจ้งเหตุเพลิงไหม้ แจ้งเหตุด้วยเสียงและแจ้งเหตุด้วยแสง เช่น Alarm Bell เพื่อส่งสัญญาณเสียงเตือนและ Strobe Light เพื่อบุคคลที่มีปัญหาทางการได้ยิน โดยการส่งสัญญาณเตือนด้วยแสงกระพริบที่มีความสว่างเพียงพอที่จะกระตุ้นเตือนให้ผู้อยู่ในอาคารทราบการเกิดเหตุและสามารถอพยพได้ทัน

เครื่องส่งสัญญาณแสง(Strobe Light)

เครื่องส่งสัญญาณเสียง (Alarm Bell)

อุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยเสียง

มีความดังมากกว่าเสียงรบกวน เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 10 dBA นานไม่น้อยกว่า 60 วินาที และ

- ความดังที่จุดใดๆ ไม่น้อยกว่า 65 dBA และไม่เกิน 105 dBA
- เสียงสำหรับปลุกผู้ที่หลับนอนต้องไม่น้อยกว่า 70 dBA
- ในพื้นที่ที่มีเสียงรบกวนมากกว่า 95 dBA หรือในที่ที่แจ้งเหตุด้วย

เสียงแล้วมีปัญหา ต้องใช้แจ้งเหตุด้วยแสงแทน

- ต้องติดตั้งอย่างน้อย 1 ตัวที่ภายนอกอาคาร ซึ่งได้ยินได้หรือเห็นได้จากทางเข้าหลักของอาคาร

อุปกรณ์ตรวจจับประเภทตรวจจับความร้อน(Heat Detector) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับ

ตรวจจับความร้อนของวัตถุที่ถูกไฟไหม้ ความร้อนจากการเผาไหม้ของวัตถุ และ อุปกรณ์ตรวจจับควัน สามารถตรวจจับควันได้ดี โดยเลือกใช้อุปกรณ์ตรวจจับขึ้นกับประเภทของพื้นที่ใช้งาน

การติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับความร้อน

ระยะห่างระหว่างอุปกรณ์ตรวจจับไม่เกิน 7.2 เมตร

- ติดตั้งที่ระดับความสูงไม่เกิน 4 เมตร
- สำหรับอาคารโรงงานชั้นเดียวที่สูงมากกว่า 4 เมตรอาจเพิ่มความสูงได้อีกไม่เกิน 6 เมตร
- ระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 300 มม.

Heat Detector

Smoke Detector

อุปกรณ์ตรวจควันชนิดจุด ติดตั้งในระดับสูงไม่เกิน 10.5 ม.

-อุปกรณ์ตรวจจับควันชนิดลำแสง(Beam Detector) ติดตั้งในระดับความสูงไม่เกิน 25 ม.

-ระยะห่างระหว่างอุปกรณ์ตรวจจับไม่เกิน 9 เมตร

-ห่างจากผนังกันไม่เกิน 4.5 ม.แต่ไม่น้อยกว่า 300 มม.

- ห่างจากหัวจ่ายลมไม่น้อยกว่า 400 มม.

หากอาคารที่ท่านเข้าไปใช้มีอุปกรณ์เช่นนี้ ท่านพอจะมั่นใจได้ในระดับหนึ่งเท่านั้นแต่ต้องสอบถามเจ้าของอาคารหรือผู้ดูแลว่าได้มีการตรวจสอบอาคารตามกฎหมายหรือไม่หรืออุปกรณ์ที่ท่านเห็นนั้นได้มีการบำรุงรักษาดีหรือไม่เพราะเวลาเกิดเหตุฉุกเฉินไม่สามารถใช้ได้จริงผู้ที่ใช้อาคารต้องกระตุ้นให้เจ้าของอาคารตรวจสอบและบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานตลอดเวลาครับ

ผู้เรียบเรียง นายรณรงค์ กระจ่างยศ

กรรมการสมาคมผู้ตรวจสอบและบริหารความปลอดภัยอาคาร

8 เมษายน 54

บทความนี้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ บิวเดอริวิตส์ ฉบับที่ 174 ปีที่ 174 ปีแรก มิถุนายน 2554